

Promemoria

Statligt stöd för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet

---

Klimat- och näringslivsdepartementet
KN2025/01503

Juli 2025

Innehållsförteckning

1	Förslag till förordning om statligt stöd för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet	3
2	Ärendet.....	8
3	Ett nytt stöd till investeringar i elproduktionskapacitet.....	8
4	Konsekvenser.....	11
4.1	Konsekvenser av att inte införa stödet.....	11
4.2	Alternativa sätt att åtgärda effektproblemet på elmarknaden	12
4.3	Analys av förslagets effekter	13
4.3.1	Effekter för staten, regioner och kommuner.....	13
4.3.2	Effekter för företag och andra enskilda	13
4.3.3	Åtgärder för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader än nödvändigt	14
4.3.4	Effekter för miljö och klimat	14
4.4	Utvärdering	14

1 Förslag till förordning om statligt stöd för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet

Härigenom föreskrivs följande.

Förordningens innehåll

1 § I denna förordning finns bestämmelser om statligt stöd som Statens energimyndighet (Energimyndigheten) får lämna till företag för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet.

2 § Förordningen är meddelad med stöd av

- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 24 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ord och uttryck

3 § I denna förordning avses med

biobränslen: detsamma som i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen,

biokraftvärme: högeffektiv kraftvärmeproduktion som drivs med biobränslen,

förnybara bränslen: detsamma som i lagen om hållbarhetskriterier för vissa bränslen,

rundvirke av industri kvalitet: sågtimmer, fanértimmer, rund eller kluven massaved och annat rundvirke vars egenskaper, såsom art, dimensioner, kvalitet, rakhet och kvisttäthet, gör det lämpligt för industriändamål utifrån skogliga och marknadsmässiga förutsättningar.

I övrigt har ord och uttryck i förordningen samma betydelse som i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

Förutsättningar för stöd

4 § Stöd enligt denna förordning får, om det finns medel, lämnas som ett investeringsstöd i enlighet med de villkor som föreskrivs i kapitel I och artikel 41 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

5 § Stöd får lämnas till åtgärder som avser

1. ombyggnad av ett värmeverk till ett biokraftvärmeverk,
2. investeringar i ett nytt biokraftvärmeverk eller i ökad elektrisk effekt i en befintlig sådan anläggning,
3. investeringar i en ny gasturbin som drivs med förnybara bränslen eller i ökad elektrisk effekt i en befintlig sådan anläggning, och
4. investeringar i lagring av el eller värme, om lagringsanläggningen är direkt ansluten till en anläggning för produktion av förnybar el eller kraftvärme.

6 § Stöd får endast lämnas till en åtgärd

1. i ett område där anslutning av elproduktion bidrar till att möjliggöra anslutning till elnätet av ny elanvändning, och
2. som kan antas vara färdigställd senast den 1 januari 2030.

7 § Stöd ska i första hand lämnas till åtgärder som bidrar med

1. elproduktionskapacitet regionalt där behovet är som störst, och
2. stärkt förmåga och minskad sårbarhet i elsystemet, till exempel genom möjlighet att tillhandahålla stödtjänster.

8 § Stöd till en sådan anläggning för produktion av el eller värme från biobränslen som avses i 1 kap. 3 § andra stycket lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen får lämnas endast om bränslet omfattas av ett hållbarhetsbesked enligt samma lag.

9 § Stöd får inte lämnas till en anläggning för produktion av el eller värme från rundvirke av industrikvalitet, stubbar eller rötter.

10 § Om uppgifter om ett stöd ska offentliggöras enligt artikel 9 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014, får stödet endast beviljas om företaget samtycker till offentliggörandet.

Ansökan om stöd

11 § En ansökan om stöd ska göras skriftligen av en behörig företrädare för sökanden och lämnas till Energimyndigheten.

12 § En ansökan om stöd ska innehålla

1. uppgifter om det sökande företags namn, antal anställda, årsomsättning och balansomslutning,
  2. en beskrivning av åtgärden och dess finansiering, genomförande och tidsplan,
  3. en förteckning över kostnaderna för att genomföra åtgärden, inklusive en beskrivning av periodiserade kapitalkostnader, och uppgift om hur stor andel av kostnaderna som stöd söks för,
  4. uppgifter om att åtgärden vidtas i ett område där anslutning av elproduktion bidrar till att möjliggöra anslutning till elnätet av ny elanvändning,
  5. en beskrivning av hur åtgärden bidrar till
    - a) ökad elproduktionskapacitet regionalt, och
    - b) stärkt förmåga och minskad sårbarhet i elsystemet, och
  6. upplysningar om allt annat offentligt stöd som sökanden eller någon annan har sökt eller beviljats och som avser samma stödberättigande kostnader som ansökan avser.
- Uppgifter som avses i första stycket 1 och 3 ska lämnas på heder och samvete.

Prövning och beslut om stöd

13 § Energimyndigheten prövar frågor om stöd enligt denna förordning.

14 § Ett beslut om stöd ska innehålla

1. villkor om att stödmottagaren på Energimyndighetens begäran ska lämna de uppgifter och handlingar som krävs för uppföljning och utvärdering av stödet, och

2. de övriga villkor som behövs för att kraven enligt denna förordning ska uppfyllas och syftet med stödet ska tillgodoses.

I beslutet ska det även anges när den åtgärd som stödet avser senast ska vara utförd och när åtgärden senast ska vara slutredovisad. Efter ansökan får Energimyndigheten förlänga tiden för när åtgärden senast ska vara utförd och slutredovisad, om det finns särskilda skäl.

Utbetalning av stöd

15 § Energimyndigheten får besluta om förskottsutbetalning av stödet. Förskott får dock högst betalas ut med 20 procent av det beviljade stödbeloppet.

Energimyndigheten får besluta att den del av stödet som inte betalas ut i förskott ska betalas ut årligen, uppdelad på upp till sju år efter det att åtgärden har slutförts.

16 § Ett stöd får inte betalas ut till ett företag som

1. är föremål för betalningskrav på grund av ett beslut av Europeiska kommissionen om att ett stöd som har beviljats av en svensk stödgivare är olagligt och oförenligt med den inre marknaden,

2. är i likvidation eller försatt i konkurs,

3. har skatte- eller avgiftsskulder eller andra skulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten och som vid indrivning handläggs som allmänt mål, eller

4. har en skuld som inte betalats i rätt tid och som avser återkrav av bidrag som har lämnats av Energimyndigheten.

17 § Energimyndigheten ska besluta att ett stöd inte ska betalas ut, om

1. sökanden genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har orsakat att stödet har lämnats på felaktig grund eller med ett för högt belopp,

2. stödet av något annat skäl har lämnats på felaktig grund eller med ett för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta, eller

3. ett villkor för stödet inte har följts och avvikelserna inte är av mindre betydelse.

Slutredovisning

18 § En genomförd åtgärd som omfattas av stöd enligt denna förordning ska slutredovisas till Energimyndigheten tillsammans med en ekonomisk redovisning och specificerade skriftliga underlag som styrker den stödberättigande kostnaden.

Anmälningsskyldighet

19 § Den som ansöker om eller har beviljats stöd enligt denna förordning ska så snart som möjligt anmäla sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till stöd eller stödets storlek till Energimyndigheten.

Kontroll, uppföljning och utvärdering

20 § Energimyndigheten ska

1. kontrollera att villkoren för stöd som har lämnats enligt denna förordning följs, och
2. följa upp och utvärdera stöd som har lämnats enligt denna förordning.

Återbetalning och återkrav

21 § Mottagaren av ett utbetalat stöd är återbetalningsskyldig, om

1. förhållandena är sådana att stöd inte ska betalas ut enligt 17 §, eller
2. stödet helt eller delvis inte har utnyttjats eller använts för det ändamål som det har beviljats för.

På det belopp som en stödmottagare är återbetalningsskyldig för ska ränta betalas från och med den dag som infaller en månad efter det att ett beslut om återkrav enligt 22 § har fattats och efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med två procentenheter.

22 § Om en stödmottagare är återbetalningsskyldig enligt 21 §, ska Energimyndigheten besluta att helt eller delvis kräva tillbaka stödet tillsammans med ränta. Kravet eller räntan får helt eller delvis sättas ned, om det finns särskilda skäl.

23 § Bestämmelser om återkrav och skyldighet att återbetala stöd som lämnas i strid med genomförandeförbudet i artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (olagligt stöd) finns i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Rätt att meddela föreskrifter

24 § Energimyndigheten får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

Offentliggörande, rapportering och registerföring

25 § Bestämmelser om offentliggörande, rapportering och registerföring finns i 12 a § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och i förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Överklagande

26 § I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än Energimyndighetens beslut enligt 16, 17 eller 22 § får dock inte överklagas.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

2 Ärendet

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) föreslog regeringen att det ska införas ett stöd för investeringar i ny elproduktionskapacitet som kan komma på plats före 2030 och som också bidrar till att möjliggöra snabbare anslutning till elnätet av ny elanvändning (kraftlyftet). I denna promemoria finns ett förslag till förordning om statligt stöd för sådana åtgärder.

3 Ett nytt stöd till investeringar i elproduktionskapacitet

Förslag: Det ska införas ett nytt stöd till investeringar i elproduktionskapacitet som bidrar till att möjliggöra snabbare anslutning till elnätet av ny elanvändning.

Stöd ska endast få lämnas till åtgärder som kan antas vara färdigställda senast den 1 januari 2030 och som ligger i ett område där anslutning av elproduktion bidrar till att möjliggöra anslutning till elnätet av ny elanvändning.

Statens energimyndighet ska hantera stödet. Stöd ska kunna lämnas i förskott med upp till 20 procent av det beviljade stödbeloppet. Den del av stödet som inte betalas ut i förskott ska kunna betalas ut årligen upp till sju år efter det att åtgärden har slutförts.

En ny förordning för att hantera stödet ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Skälen för förslaget

Ett nytt stöd föreslås för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet

I budgetpropositionen för 2025 bedömer regeringen att Sverige för närvarande bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 terawattimmar (TWh) 2045. Bedömningen baseras på den elektrifiering av industri och transporter som förväntas följa av en utfasning av fossila bränslen med ett bibehållet eller ökat energibehov. För att detta mål ska nås krävs kraftig utbyggnad av flera olika fossilfria kraftslag. Den utbyggnad av elproduktion som skett i Sverige de senaste åren har till allra största del bestått av variabel förnybar elproduktion som vind- och solkraft. Att möta det ökade elbehovet med endast ytterligare variabel elproduktion skulle försämra Sveriges effektbalans och skapa ytterligare problem med leveranssäkerheten.

Elsystemets förmåga att möta det ökade elbehovet behöver i stället stärkas. Det behövs därför åtgärder som leder till sådana investeringar i elproduktion, eller investeringar som på annat sätt möjliggör att elsystemet nyttjas mer effektivt, som stärker leveranssäkerheten i den takt som möjliggör snabbare anslutningar av nya verksamheter. Åtgärderna ska öka elsystemets förmågor regionalt och där behoven är som störst.

Det stöd till investeringar i ny elproduktionskapacitet som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2025 bör riktas till tekniker där potentialen för att bidra till att möjliggöra snabbare anslutning till elnätet av ny elanvändning bedöms vara stor och där stödet kan införas utan en särskild statsstödsprövning av Europeiska kommissionen.

Stöd ska lämnas enligt EU:s gruppundantagsförordning

Stöd bör få lämnas i enlighet med de villkor som föreskrivs i kapitel I och artikel 41 (Investeringsstöd till främjande av energi från förnybara energikällor, av förnybar vätgas och av högeffektiv kraftvärme) i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (förkortat gruppundantagsförordningen). Villkoren i gruppundantagsförordningen bör gälla utöver de krav som framgår av förslaget till förordning. Enligt gruppundantagsförordningen får stöd bland annat inte lämnas med mer än 30 miljoner euro per projekt. Enligt gruppundantagsförordningen måste stödgivningen också vara begränsad till investeringar som främjar förnybar energi och kan inte gå till exempelvis fossil energi.

Stöd bör få lämnas till investeringar i ombyggnad av ett värmeverk till ett biokraftvärmeverk och till investeringar i ett nytt biokraftvärmeverk eller ökad elektrisk effekt i en befintlig sådan anläggning. Med biokraftvärmeverk bör avses högeffektiv kraftvärmeproduktion som drivs med biobränslen. Vad som avses med högeffektiv kraftvärme framgår av artikel 2.107 i gruppundantagsförordningen. Stöd bör inte få lämnas till en kraftvärmeanläggning som använder avfall som bränsle, om inte avfallet helt består av biomassa. Stöd bör även få lämnas till investeringar i en ny gasturbin som drivs med förnybara bränslen eller ökad elektrisk effekt i en befintlig sådan anläggning. Med förnybara bränslen bör avses detsamma som i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen.

Det bör även vara möjligt att få stöd för investeringar i en anläggning för lagring av värme eller el, om lagringsanläggningen är direkt ansluten till en anläggning för produktion av förnybar el eller kraftvärme. Det kan till exempel vara en investering i ett batteri som ansluts direkt till en vindkraftpark. Stöd bör även få lämnas till kombinerade projekt där exempelvis en gasturbin som drivs med förnybara bränslen kombineras med ett batteri för att kunna aktiveras snabbare och därmed ge ytterligare bidrag till elsystemets förmågor. Med hänsyn till syftet med stödet kommer det i praktiken krävas att lagringsanläggningen har en stor lagringskapacitet för att den ska kunna vara aktuell för stödet. I gruppundantagsförordningen finns det särskilda bestämmelser för stöd till investeringar i lagringsanläggningar (artikel 41.1a). De villkoren bör gälla utöver bestämmelserna i förslaget till förordning. Enligt gruppundantagsförordningen krävs bland annat att lagringsanläggningen får minst 75 procent av sin energi från den anläggning för produktion av förnybar el eller värme som den är direkt ansluten till.

Europeiska kommissionen har den 25 juni 2025 beslutat om nya statsstödsregler för den nya given för en ren energi (Clean industrial deal state aid framework, förkortat CISAF). Regelverket möjliggör en förenklad statsstödsanmälan av bland annat investeringsstöd för lagring av el och

värme. Förutsättningarna för att i förordningen även inkludera stöd till lagring av el och värme som inte har en direkt anslutning till en produktionsanläggning för förnybar energi kommer därmed att undersökas.

Den som har beviljats stöd bör vara skyldig att anmäla sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till stöd eller stödets storlek. Om avsikten är att ett biokraftvärmeverk eller en gasturbin inte längre ska drivas med förnybara bränslen, är det en sådan uppgift som ska rapporteras. Det utesluter inte att fossila bränslen i mindre omfattning kan användas i anläggningen för något annat syfte än att producera el eller värme, till exempel för att starta upp anläggningen efter att den varit avstängd för revision.

Användning av rundvirke av industrikvalitet

I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet) finns bestämmelser om att medlemsstaterna ska säkerställa tillämpningen av den s.k. kaskadprincipen för biomassa när de utformar stödsystem för energi från biobränslen (artikel 3). Principen innebär i huvudsak att träbiomassa ska användas utifrån sitt högsta ekonomiska och miljömässiga mervärde. Enligt direktivet får medlemsstaterna avvika från kaskadprincipen där det behövs för att trygga energiförsörjningen. Medlemsstaterna får också i vissa fall avvika från principen där den lokala industrin i kvantitativt eller tekniskt hänseende inte kan använda skogsbiomassa utifrån ett ekonomiskt och miljömässigt mervärde som är högre än energiproduktion (artikel 3a). Enligt direktivet får medlemsstaterna inte bevilja direkt ekonomiskt stöd för användning av rundvirke av industrikvalitet, stubbar och rötter för att producera energi (artikel 3.3c). Stöd bör därför inte få lämnas till en anläggning för produktion av el eller värme från sådana råvaror. Med rundvirke av industrikvalitet avses enligt direktivet sågtimmer, fanértimmer, massaved (i rund form eller kluven) och annat rundvirke som är lämpligt för industriändamål. Rundvirke vars egenskaper, såsom art, dimensioner, rakhet och kvisttäthet gör det olämpligt för industriell användning är inte rundvirke av industriell kvalitet (artikel 2 andra stycket led 1a). Uttrycket bör ha samma betydelse i förslaget till förordning, men det bör förtydligas att även andra egenskaper som avser virkets kvalitet, såsom friskhet, har betydelse för bedömningen. Enligt direktivet ska bedömningen av om rundvirke är av industrikvalitet göras utifrån definitioner och relevanta skogliga och marknadsmässiga förutsättningar i medlemsstaten, vilket bör framgå av förslaget till förordning. En bedömning utifrån skogliga och marknadsmässiga förutsättningar kan till exempel relatera till om det rör en begränsad volym av virke, var virket är beläget geografiskt, marknadssituationer då efterfrågan på massaved viker med överskott som följd eller bristsituationer på bioenergi.

Anläggningen ska bidra till att förbättra resurstillräckligheten i elsystemet

Resurstillräcklighet i elsystemet är ett mått på elsystemets förmåga att möta efterfrågan på el. Stöd bör endast få lämnas till åtgärder i ett område

där anslutning av elproduktion bidrar till att möjliggöra anslutning till elnätet av ny elanvändning. Stöd bör vidare endast få lämnas till åtgärder som kan antas vara färdigställda senast den 1 januari 2030. Den som ansöker om stöd bör i ansökan ange en tidsplan för projektet. Utifrån denna tidsplan kan Energimyndigheten bedöma om det är rimligt att anta att anläggningen kommer att färdigställas i tid.

Om de medel som finns för stödet inte räcker för att bevilja samtliga ansökningar, bör myndigheten prioritera mellan sökande genom att i första hand lämna stöd till åtgärder som bidrar med elproduktionskapacitet regionalt där behovet är som störst och som bidrar med stärkt förmåga och minskad sårbarhet i elsystemet, till exempel genom möjlighet att tillhandahålla stödtjänster.

Det ekonomiska stödet ska minska aktörernas risk vid investering

Stödet bör till största del betalas ut efter det att anläggningen är färdigställd. Stöd bör dock kunna lämnas i förskott med upp till 20 procent. Utbetalningen av stödet bör även ske stegvis under flera år, som kan antas motsvara en andel av framtida årliga avskrivningar för aktuell investering. Även om stöd huvudsakligen betalas i efterhand, och fördelat över flera år, kan beslutet förväntas innebära en lägre investeringsrisk och därmed en lägre finansieringskostnad för investeringen genom att framtida utbetalningar är garanterade för vissa kostnader som kan hänföras till investeringen.

Den del av stödet som betalas ut i förskott kan därmed användas för utgifter som uppkommer inledningsvis, till exempel projektkostnader eller andra kostnader som kan hänföras till investeringen.

4 Konsekvenser

4.1 Konsekvenser av att inte införa stödet

Efterfrågan på ny anslutning till elnätet eller ökat effektuttag är stor, särskilt i södra Sverige. Utbyggnaden av elnätet sker inte tillräckligt snabbt för att möjliggöra dessa anslutningar i rimlig tid. Utan statliga åtgärder kommer inte investeringar i elproduktion och lagring att genomföras i den takt som krävs för att utnyttja befintligt elnät mer effektivt och möjliggöra anslutning av ny elanvändning. Konsekvensen av det skulle bli att investeringar i elektrifiering av befintlig industri och i etablering av nya verksamheter som kräver större mängder el uteblir. De negativa följderna förväntas bli störst i södra Sverige, där effektbalansen är som mest ansträngd. Utan åtgärder som den föreslagna förordningen syftar till att främja kan nya företagsinvesteringar komma att utebli eller senareläggas med flera år till dess att elnäten är utbyggda och i drift. Ledtiderna för att bygga nya transmissionsnät i Sverige är mycket långa och påverkas av flera faktorer. Även om ledtiderna under senare år har kortats är de fortfarande förhållandevis långa, uppskattningsvis 8–14 år.

4.2 Alternativa sätt att åtgärda effektproblemet på elmarknaden

Regeringen har även vidtagit andra åtgärder för att komma till rätta med effektproblemet på elmarknaden. Affärsverket svenska kraftnät, Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen har fått gemensamma uppdrag som syftar till att skapa bättre förutsättningar för att intermittent kraftproduktion ska kunna bidra till ett robust elsystem (KN2024/02494 Uppdrag att ta fram incitament för bättre effektbidrag från intermittent kraftproduktion och KN2024/02495 Uppdrag att uppdatera regelverk och metoder för utformning och integrering av intermittent elproduktion i elsystemet). På längre sikt kommer också ny kärnkraft att ha en viktig roll för att förbättra effektbalansen och säkra en robust elproduktion. Elmarknadsutredningen lämnade den 25 april 2025 förslag som kan bidra till en bättre fungerande elmarknad (SOU 2025:47). Ett investeringsstöd är dock nödvändigt för att få till stånd investeringar i närtid för att möta den ökade efterfrågan på el och behovet av en robust energiförsörjning.

Ett investeringsstöd för ökad resurstillräcklighet som inte är inriktat på specifika tekniker hade betytt en ökad grad av teknikneutralitet, men hade också inneburit en minskad träffsäkerhet i att stödja investeringar med de egenskaper som elsystemet behöver i form av lokal elproduktion och planerbarhet där det behövs som mest.

Ett tekniks specifikt stöd är enklare för Statens energimyndighet att handlägga. Dessutom är det endast förnybar energi som omfattas av EU:s gruppundantagsförordning, som möjliggör att ett statligt stöd kan införas utan att det krävs ett särskilt beslut i statsstödsfrågan från Europeiska kommissionen. Det kan konstateras att Europeiska kommissionens statsstödsregelverk i nuläget begränsar möjligheten att stödja andra lösningar än förnybara energikällor genom de undantag som medges i gruppundantagsförordningen. Begränsningen till enbart förnybar energi kan leda till dyrare lösningar med ett större behov av stöd. Mot bakgrund av det aktuella effektläget och behovet av en snabb uppskalning av planerbar elproduktion bör fossila övergångslösningar dock inte uteslutas som del av en ordnad och trygg omställning. Det gäller särskilt teknikslag såsom gasturbiner som har kapacitet att på sikt anpassas till klimatneutrala bränslen. Flera länder lyfter i dag ett behov av sådana lösningar. För att säkra leveranssäkerheten finns det även behov av att pröva andra möjligheter att stödja investeringar i planerbar elproduktion som inte omfattas av nuvarande gruppundantagsförordning. En fortsatt beredning av frågan om ytterligare åtgärder pågår inom Regeringskansliet. Att tillämpa gruppundantagsförordningen möjliggör dock ett snabbare införande av investeringsstödet, vilket är en förutsättning för att kräva att de investeringar som ges stöd ska vara på plats före 2030. Stöd kan endast lämnas till investeringar som påbörjas efter det att ansökan om stöd lämnas in.

4.3 Analys av förslagets effekter

4.3.1 Effekter för staten, regioner och kommuner

De administrativa kostnaderna för ett investeringsstöd till kraftproduktion och energilager omfattar flera moment, som förberedelser, utlysning och handläggning av inkomna ansökningar inklusive teknisk och ekonomisk granskning. För projekt med hög teknisk komplexitet ökar tidsåtgången.

Uppföljningen av beviljade projekt sträcker sig sedan över flera år och inkluderar granskning av rekvisitioner och del- och slutrapporter samt kontroll av måluppfyllelse.

Energimyndigheten uppskattar kostnaderna för handläggning av stödet till en årsarbetskraft (inklusive overheadkostnader), vilket uppgår till 1,4 miljoner kr. Kostnaderna för it-utveckling förväntas vara ca 2,5–3 miljoner kronor och kostnaderna för förvaltning av it-systemet förväntas vara ca 150 000 kr. Sammantaget innebär det en administrativ kostnad på ca 4–4,5 miljoner kr. Förslaget förväntas inte få några särskilda effekter på kommuner och regioner, utom i egenskap av elanvändare och potentiella stödmottagare. Flera biovärmeverk och biokraftvärmeverk som kan beviljas stöd för nya investeringar drivs av kommunala bolag.

4.3.2 Effekter för företag och andra enskilda

Förslaget syftar i första hand till att möjliggöra anslutning av ny elanvändning och kommer därmed att skapa förutsättningar för företag att investera.

Förslaget förväntas leda till ökad elproduktion, vilket kan sänka priset på el. Förslaget förväntas dock samtidigt möjliggöra en ökad elanvändning, vilket kan öka priset på el. Totalt sett bör därför effekten på elpriset vara liten. Tillförsel av planerbar elproduktion och flexibilitet bör kunna minska förekomsten av mycket höga elpriser, även om det är svårt att avgöra i vilken utsträckning.

I den utsträckning stödet går till nya planerbara elproduktionsanläggningar kan det även förväntas bidra positivt till elberedskapen, eftersom sådana anläggningar har förutsättningar för att bidra med exempelvis ödrift och dödnätsstart. En ökad lokal elproduktionskapacitet minskar även beroendet av överliggande nät. El som produceras nära användningen ger även lägre överföringsförluster, vilket innebär lägre kostnader för elnätsföretagen och en förbättrad effektivitet i nätet.

Om nya industrier, datahallar eller bostadsområden ska anslutas till elnätet, kan lokal elproduktion minska behovet av nätutbyggnad eller möjliggöra en senareläggning av utbyggnaden. Det gäller särskilt för kraftvärme som har många drifttimmar.

Stöd får inte lämnas till anläggningar som använder rundvirke av industri kvalitet, stubbar eller rötter. Det rundvirke som används för energiproduktion i Sverige är typiskt sett skadat eller har sådana egenskaper att det inte uppfyller definitionen av rundvirke av industri kvalitet. Stubbar och rötter används i ringa omfattning. Kravet bör därmed inte utgöra ett problem eller vara förknippad med en merkostnad för de allra flesta anläggningar.

4.3.3 Åtgärder för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader än nödvändigt

Investeringsstödet riktas till anläggningar där nyttan bedöms vara särskilt hög, det vill säga anläggningar som bidrar med planerbar elproduktion i områden där elnätet är ansträngt. Detta innebär en låg kostnad i förhållande till nyttan. Det minskar också antalet irrelevanta ansökningar, vilket håller nere den administrativa kostnaden för handläggning av ärenden.

Stödet bör införas så snart som möjligt. Energimyndigheten har fått i uppdrag att genomföra informationsinsatser och kommunikation med marknadens aktörer för att få till en bra uppslutning och ett effektivt genomförande av kraftlyftet.

4.3.4 Effekter för miljö och klimat

Investeringsstödet bedöms bidra till minskade utsläpp av växthusgaser genom att öka tillgången till planerbar fossilfri elproduktion. Genom att behovet minskar av att vid hög belastning använda fossila spetslastlösningar och importera el producerad av fossila bränslen, förväntas utsläppen minska. Miljöpåverkan i form av buller, utsläpp och markanvändning bedöms som begränsad och hanteras inom ramen för tillståndsprocesser.

4.4 Utvärdering

En första utvärdering av stödet bör kunna genomföras tre år efter att stödet införts. Då har ett antal ansökningar beviljats och flera investeringar har hunnit påbörjas eller driftsättas. Utvärderingen bör innefatta åtminstone följande faktorer:

- antalet inkomna och beviljade ansökningar
- projektens geografiska fördelning
- typer av anläggningar
- uppskattad effekt- och kapacitetsökning
- administrativa kostnader i relation till stödvolym
- uppskattad påverkan på nätkapacitet och elberedskap.

Stödet är tidsbegränsat i betydelsen att det omfattar projekt som kan antas vara färdigställda senast den 1 januari 2030. Vid den tidpunkten bör därmed stödet som helhet kunna utvärderas.